

Huvudslutsats – åtgärder för att få in fler på arbetsmarknaden

Det behövs ett batteri av sysselsättningsskapande åtgärder

- utbildning
- anställningsstöd
- lägre minimilöner
- visstidsanställningar
- jobbskatteavdrag
- RUT-avdrag
- Ingen enskild åtgärd har påfallande stora effekter
- Olika åtgärder är **komplement** och inte **substitut**

Utrikes föddas anknytning till arbetsmarknaden

- Lägre sysselsättningsgrad och högre arbetslöshet än inrikes födda
- Men också vanligare med:
 - visstidsanställningar
 - deltidsanställningar
 - subventionerade anställningar
- Således har även utrikes födda i sysselsättning en svagare position på arbetsmarknaden än inrikes födda.
- Skillnaden i arbetsmarknadsanknytning mellan inrikes och utrikes födda underskattas om man inte också tar hänsyn till den svagare arbetsmarknadsanknytningen för sysselsatta

Total anknytningsgrad till arbetsmarknaden efter födelseregion, 20-64 år, 2015

	$\frac{\text{Fast heltidssysselsatta}}{\text{Befolkningen}}$	$\frac{\text{Fast heltidssysselsatta}}{\text{Fast sysselsatta}}$	$\frac{\text{Fast sysselsatta}}{\text{Sysselsatta}}$	$\frac{\text{Sysselsatta}}{\text{Befolkningen}}$
Totalt				
Inrikes födda	0,61	0,82	0,88	0,84
Utomeuropeiskt födda	0,35 (0,57)	0,79 (0,96)	0,73 (0,83)	0,60 (0,71)
Afrika	0,26 (0,43)	0,74 (0,90)	0,65 (0,74)	0,53 (0,63)
Asien	0,34 (0,56)	0,80 (0,98)	0,73 (0,83)	0,59 (0,70)

Färdigheter, utbildning och sysselsättning

Kartläggning av färdigheterna i den vuxna befolkningen (IALS och PIAAC) visar:

- Hög färdighet, men det största fallet, jämfört med liknande länder.
- Sverige har bland de högsta relativlönerna för personer med låga färdigheter jämfört med höga.
- Med liten respons i relativlönerna vid ett fall i färdigheterna kan sysselsättningen för gruppen påverkas negativt. Jmfr Tyskland.
- Obalans mellan färdigheter och lönenivåer. Sysselsättningsgraden utländsk vs inhemsk bakgrund ungefär densamma för alla färdighetsnivåer utom den lägsta.
- Försämrade skolresultat under flera år (PISA).

Vuxenutbildning - ett sätt att öka färdigheterna?

- Få studier. Svårt att mäta färdigheterna
- PIAAC visar: Deltagande i vuxenutbildning under det senaste året ökar läs- och räknefärdigheterna. Men sambandet blir svagare när beaktar andra faktorer som kan vara viktiga för färdigheterna. Selektion?
- Komvuxresultat, våra och andras, visar marginella effekter på inkomster för deltagare, och det tar lång tid.
- Ingen mirakelmedicin för att lösa integrationsproblemen på arbetsmarknaden.

Anställningsstöd

- Den arbetsmarknadspolitiska åtgärd som i störst utsträckning verkar ha en positiv inverkan på sysselsättningen, särskilt när riktade mot utrikes födda.
- Även om positiva effekter, ingen mirakelmedicin för att ensamt kunna lösa integrationsproblemen på arbetsmarknaden.
- Varför används i begränsad utsträckning? Enkätsvar.

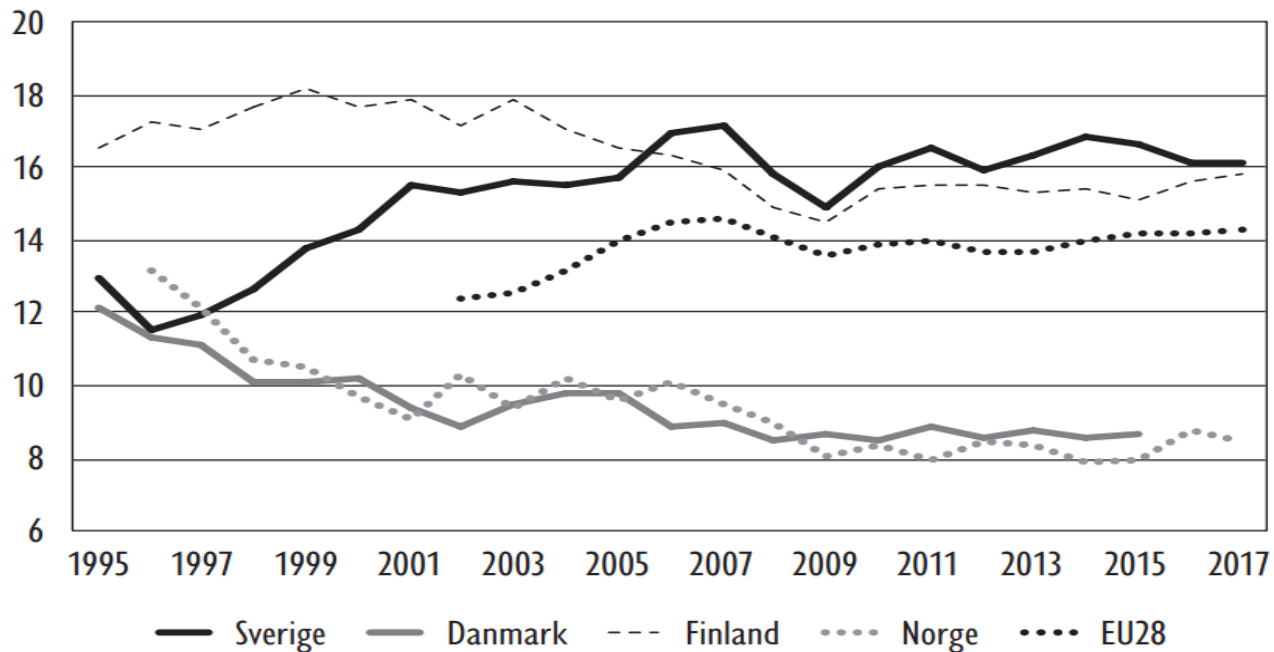
Enkät svar

- Förvånansvärt många företag säger sig inte känna till möjligheterna till anställningsstöd
 - behov av informationsinsatser
- Företag som anställt med stöd gör mer positiva bedömningar av olika aspekter än företag som inte utnyttjat stöden
 - arbetskrävande myndighetskontakter, behov av handledning och administration av utbildning
 - bättre förutsättningar utnyttja stöden?
 - men skillnaderna kvarstår också om man kontrollerar för observerbara företagskaraktäristiska
 - benägenheten att använda stöd ökar efter stödanställningar
 - också argument för bättre information

Visstidsanställningar, minimilöner och enkla jobb

- Visstidsanställningar – språngbräda eller återvändsgränd?
- Minimilöner och lönespridning
- Enkla jobb och långsiktiga arbetsmarknadsutfall

Visstidsanställda som andel av samtliga anställda 15-64 år, procent

Överrisker för visstidsanställning i marginalgrupper, 2017

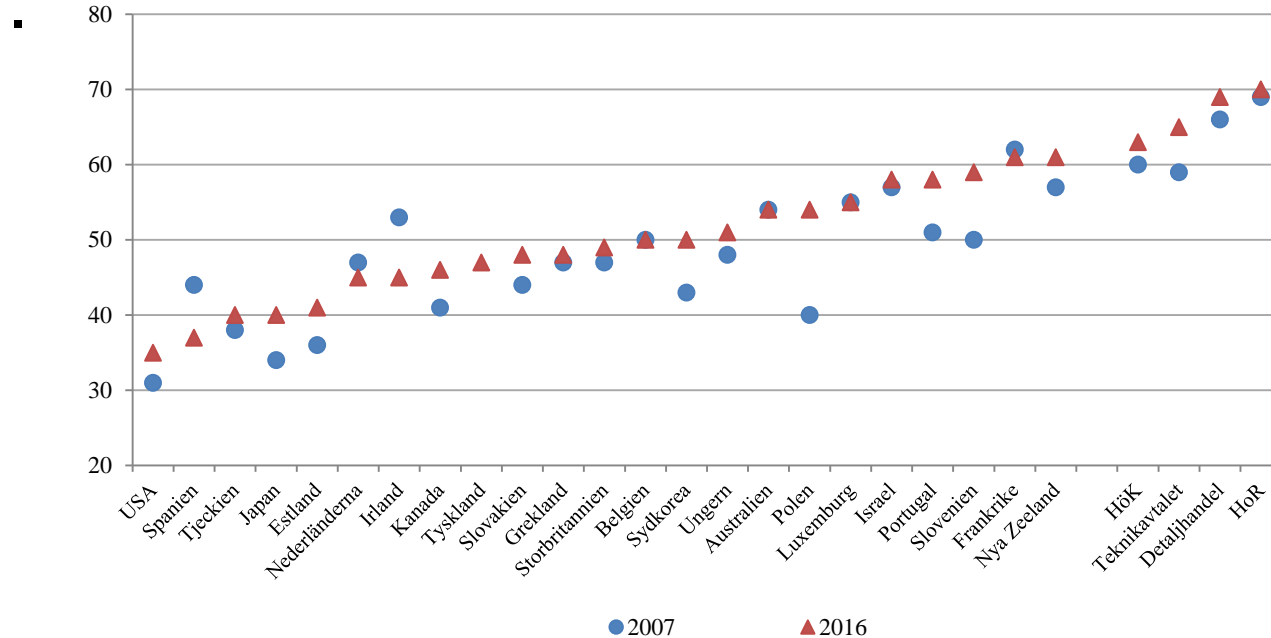
a=2015; b=2012

	Sverige	Danmark	Finland	Norge	EU28
15–24 år relativt 25–64 år	4,78	3,79 ^a	3,60	4,63	3,91
Födda utanför EU28 relativt inrikes födda	1,88	1,40 ^a	1,50	1,76	1,41
Lågutbildade relativt ej lågutbildade	2,27	1,98 ^a	1,59	1,97	1,76
Yrken med låga kvalifikationskrav relativt i andra yrken	2,42	1,15 ^a	1,67	1,61	1,83
<i>Låg färdighetsnivå relativt ej låg färdighetsnivå^b</i>					
Läs- och skrivkunnighet	2,16	1,01	0,95	1,46	1,22 ^c
Matematik	1,79	1,06	1,08	1,64	1,27 ^c

Övergångssannolikheter till tillsvidareanställning

- Vi undersöker övergångssannolikheterna för visstidsanställda och arbetslösa, efter hänsyn till deras bakgrundsegenskaper
- Liksom tidigare studier finner vi stöd för språngbrädeshypotesen när vi jämför med arbetslöshet
- Särskilt starkt stöd för hypotesen för *utomeuropeiskt födda* – detta gäller nästan alla typer av visstidskontrakt

Höga minimilöner i Sverige

Kvoten mellan minimilön och medianlön, procent

Empirisk forskning om sysselsättnings- effekterna

- Många internationella studier
- Varierande resultat

- Få svenska studier (6 st)
- Större övervikt för studier som finner negativa sysselsättningseffekter än internationellt

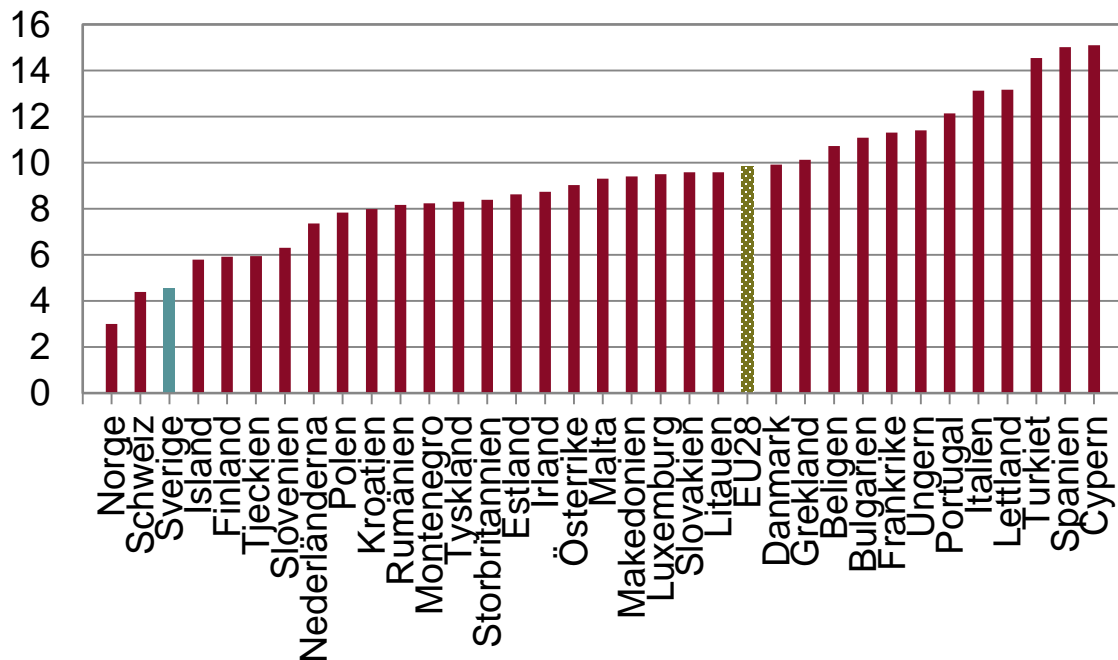
- Sällan stora effekter
- Negativa sammansättningseffekter - högre minimilöner minskar sysselsättningen för de svagaste grupperna

Olika sätt att sänka minimilönen

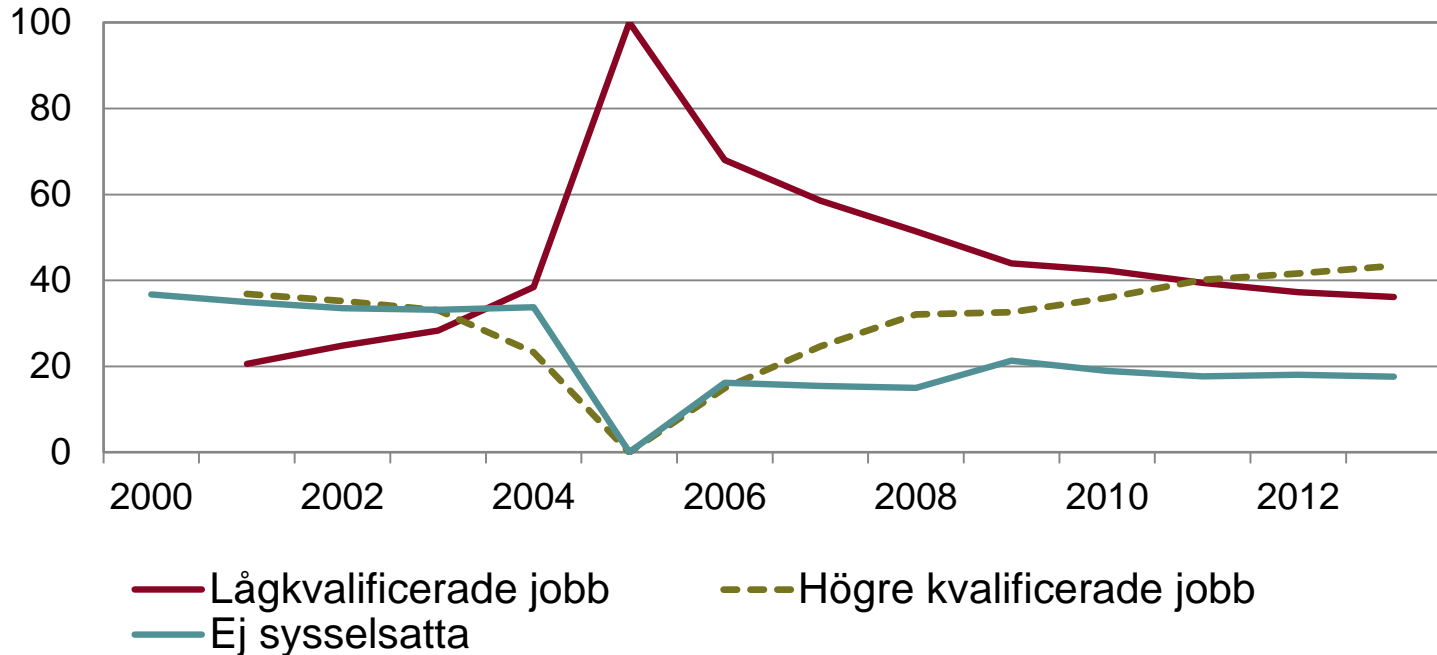
Avvägning mellan sysselsättningseffekter och fördelningseffekter

1. **Generellt sänkta minimilöner.** (Begränsade sysselsättningseffekter MEN potentiellt stora fördelningseffekter.)
2. **Kollektivavtalen definierar nya typer av enkla jobb med lägre löner.** (Sannolikt mindre negativa fördelningseffekter.)
3. **Tidsbegränsade ingångsjobb.** (Sannolikt mindre sysselsättningseffekter)

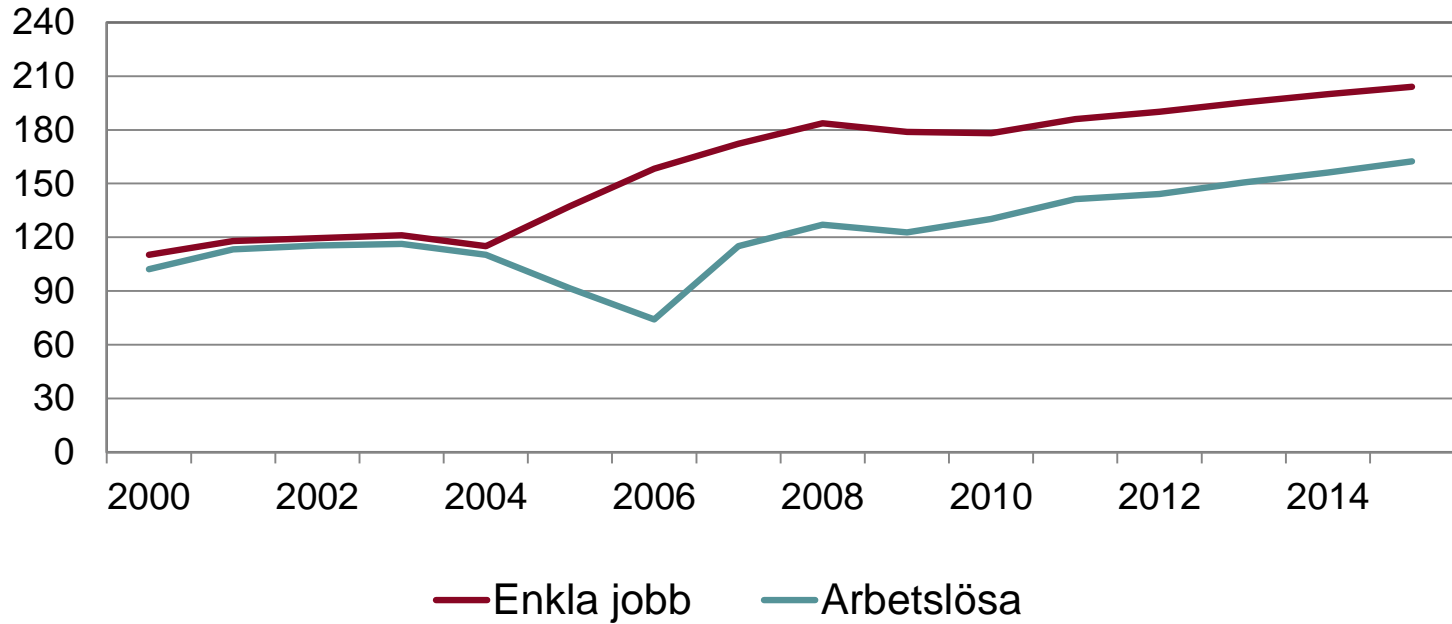
Få enkla jobb i Sverige

Andel anställda i yrken med låga eller inga utbildningskrav, 2017, procent

Andel i olika arbetsmarknadstillstånd av personer som nyanställdes på enkla jobb 2005, procent av samtliga.

Genomsnittlig årlig arbetsinkomst 2000–15 för de matchade grupperna av lågutbildade nyanställda på enkla jobb och arbetslösa i november 2005, 25–54 år, tusen kronor i 2015 års prisnivå.

Integrating Immigrants into the Nordic Labour Markets

 Nordic Council
of Ministers

Författare

L. Calmfors

N. Sánchez Gasseñ

P. Pekkarinen

A. Böhlmark

V. Jakobsen

T. Tranæs

J. Nielsen Arendt

P. Skedinger

S. Ek

P. Andersson Joon

K. Røed

B. Bratsberg

O. Raaum

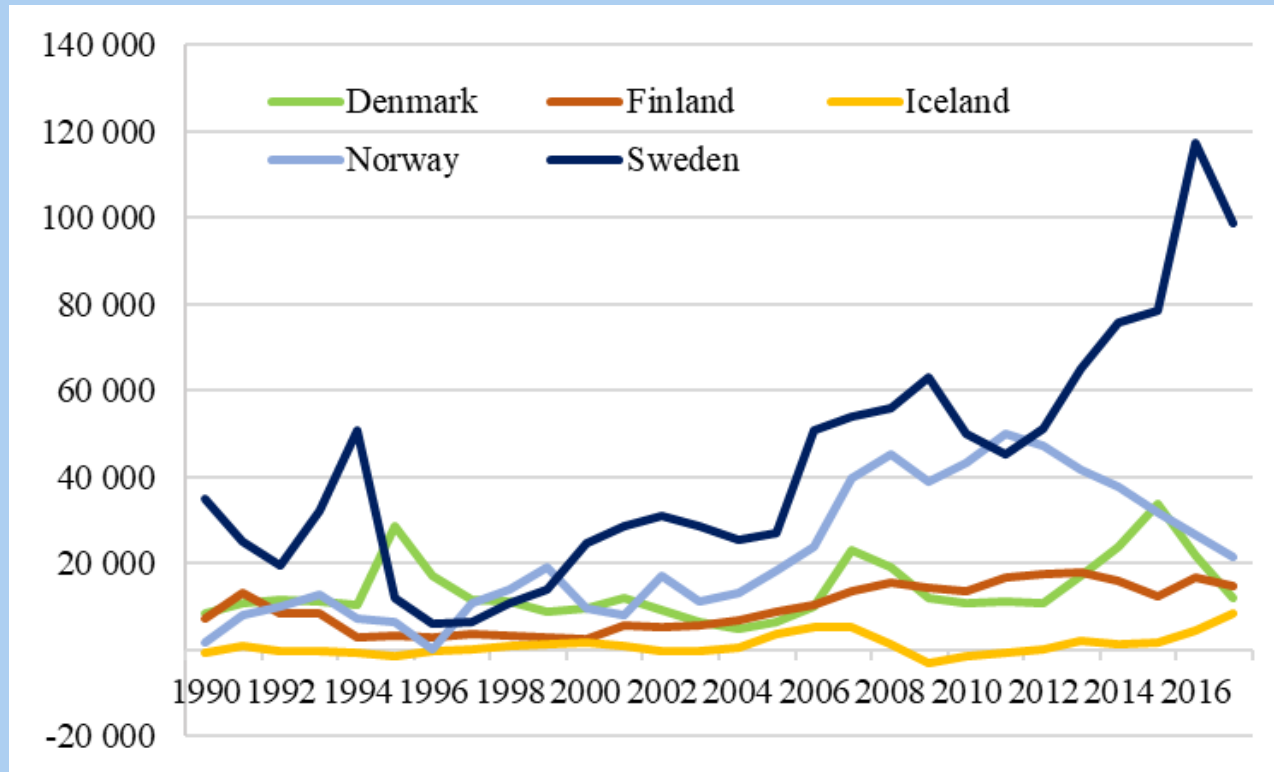

M. L. Schultz-Nielsen

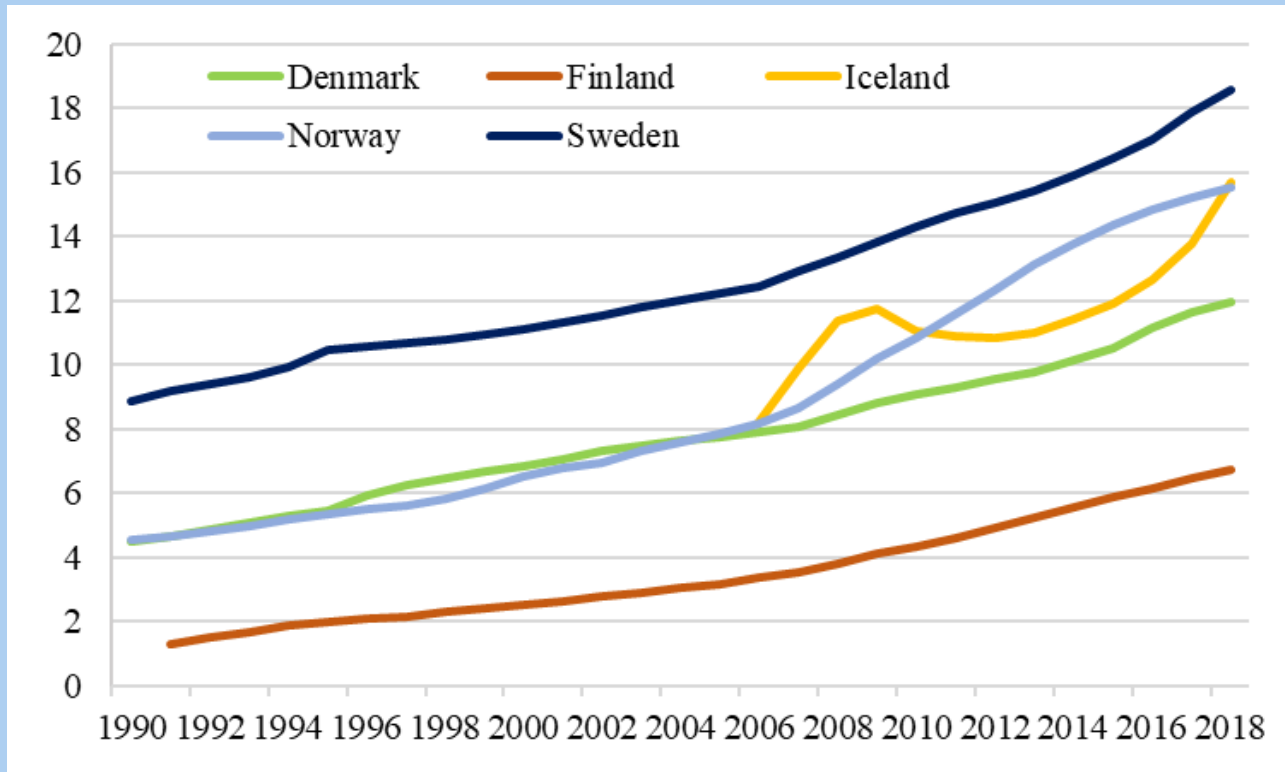
Likheter mellan de nordiska länderna

- Stor flykting- och anhöriginvandring
- Stora sysselsättningsgap
- Generösa välfärdsstater
- Språk som invandrarna saknar tidigare kunskap i
- Höga minimilöner och sammanpressad lönestruktur
- Få lågkvalificerade jobb
- Tradition av aktiv arbetsmarknadspolitik
- Formaliserade introduktionsprogram

Net migration in the Nordic Region

Share of foreign-born people in the Nordic countries

(b) Share of persons born outside the EU in the population, percent

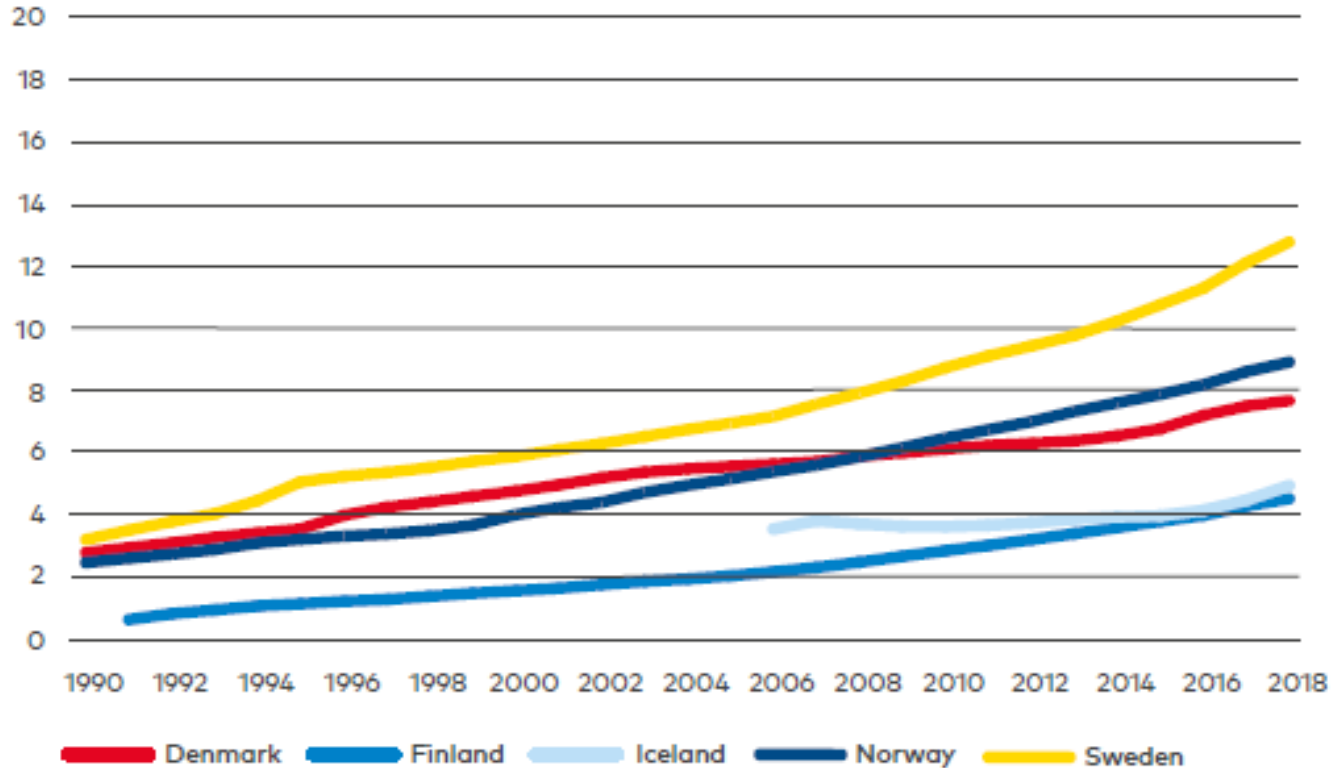
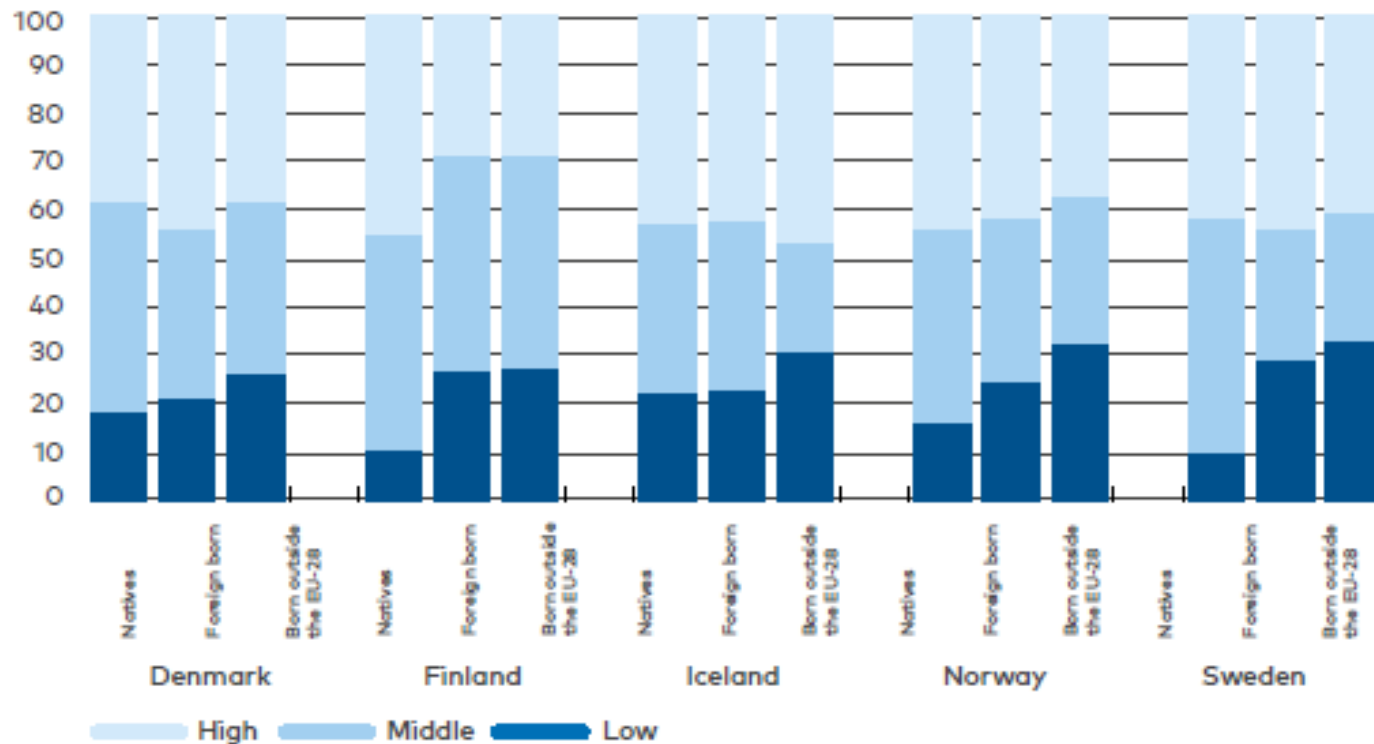
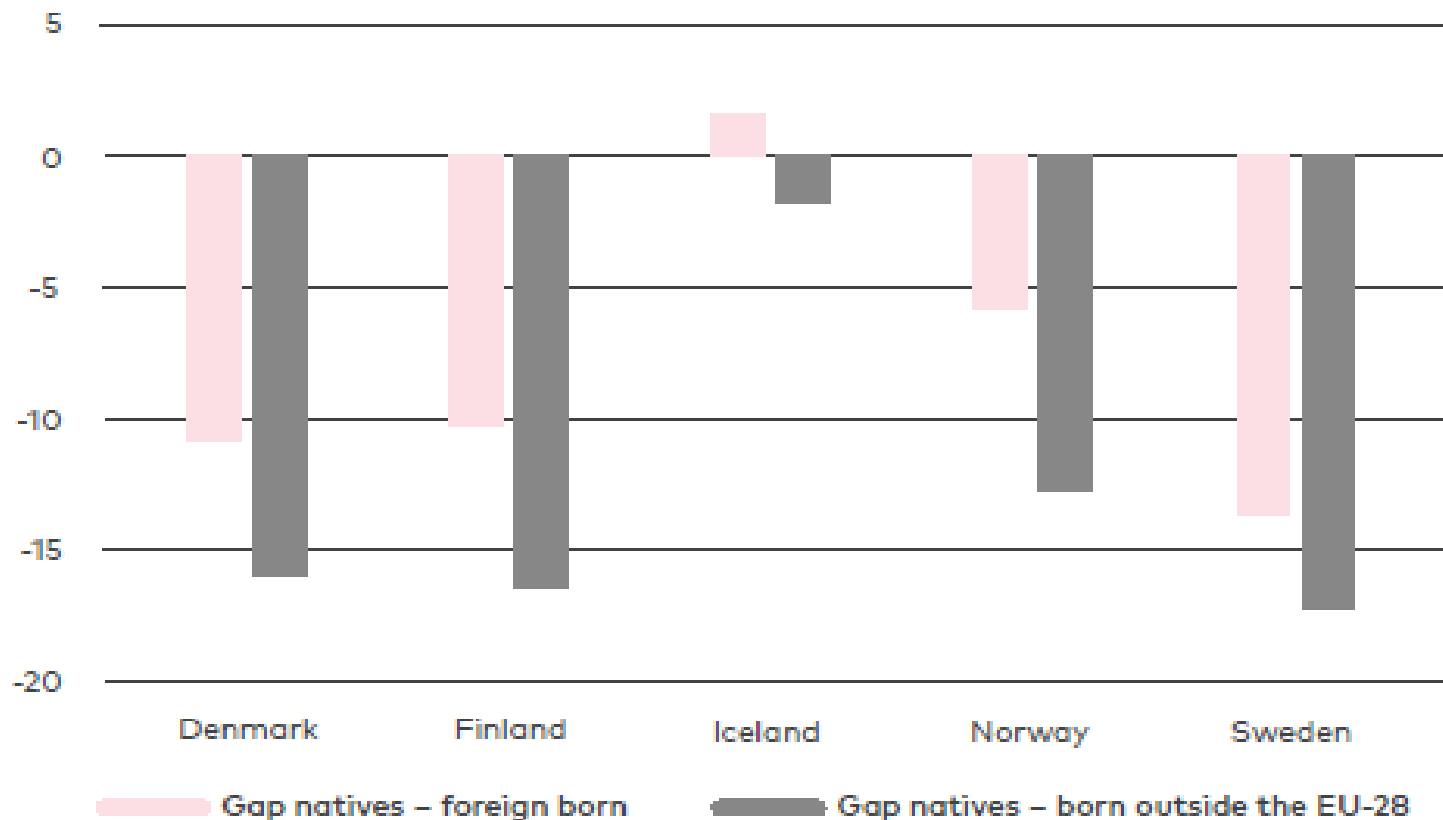

Figure 5 Educational attainment of natives, foreign born and persons born outside the EU, 20-64 years, 2017, percent

(b) Employment gap, percentage points

Analys av fyra typer av politik

- Utbildningspolitik
- Arbetsmarknadspolitik
- Bidragspolitik
- Lönepolitik

Utbildningspolitik

- Större effekt i alla nordiska länder på PISA-resultat av deltagande i förskolan för utrikes än inrikes födda barn
- Fokus på insatser för barn som anländer i tonåren
 - studiestöd på modersmålet
 - ferieundervisning
 - fokus på kärnämnen
 - skriftliga omdömen snarare än betyg i början
 - mer fokus på yrkesprogram

Utbildningspolitik forts.

- Högt deltagande för invandrare i (formell) vuxenutbildning i alla nordiska länder
 - starkare korrelation mellan vuxenutbildning och PIAAC-resultat för utrikes än inrikes födda i Danmark, Finland och Sverige
 - sambandet avser främst informell utbildning
 - starkare positiv effekt på sysselsättning/inkomst för "icke-västliga" invandrarkvinnor än invandrarmän
 - varierande resultat av språkträning

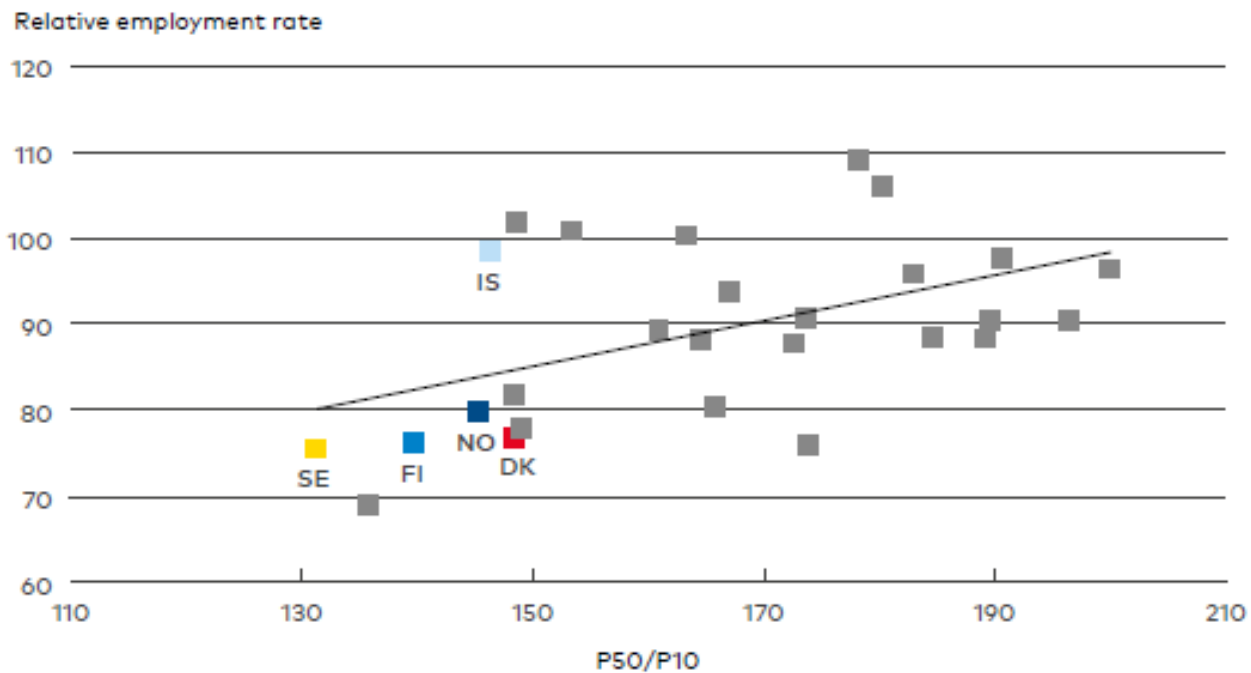
Arbetsmarknadspolitik

- Samstämmigt resultat att subventionerad sysselsättning i privat sektor är det mest effektiva arbetsmarknadsprogrammet
 - mycket mer använt i Sverige än i de andra nordiska länderna
- Oklara resultat angående effekterna av jobbsökaraktiviteter och praktik
- Oklara resultat angående statligt kontra kommunalt ansvar för introduktionsprogrammen

Bidragspolitik

- Stark differentiering av sociala ersättningar i Danmark efter vistelsetid
- Stöd från studier i Danmark och Norge att lägre ersättningar ger bättre arbetsmarknadsutfall
 - starkare effekter än för inrikes födda
- Stöd från studier i Danmark och Norge att sanktioner ger bättre arbetsmarknadsutfall
 - starkare effekter än för inrikes födda

Figure 3 Relationship between wage dispersion and relative employment rate of foreign born from outside the EU-28, percent

Minimilönebrett i Norden 2016

	Detaljhandel	H & R
Danmark	50	53
Finland	50	47
Norge	52	56
Sverige	61	62

Målkonflikter

- Differentierade sociala ersättningar: sysselsättning kontra inkomstfördelning
 - svagare drivkrafter invandring
- Större lönespridning: sysselsättning kontra inkomstfördelning
 - svagare drivkrafter invandring
- Utbildning och anställningsstöd: sysselsättning kontra budgetkostnader
 - starkare drivkrafter invandring

Bristande kunskap

- Mest effektiv språkträning
- *Bias* i studier av subventionerad sysselsättning?
- Privata kontra statliga aktörer i arbetsmarknadspolitiken
- Introduktionsprogram i statlig eller kommunal regi
- Kostnads-intäktsanalyser av utbildnings- och arbetsmarknadsprogram